

ציודה לדרך:

סלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

י"ל חידי שבוע עם תכנים מגוונים!

עלון זה מוקדש לרפואתה השלמה של הילדה
יענטא תמר בת לאה בתושח"י

בדרך הפרשה

במתן צדקה עד היום הזה. הנביא הושע אומר "זרעו לכם לצדקה קצרו לפי חסד", הנותן צדקה זורע לעצמו ישועות נפלאות.
בפרשה נאמר "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" רבותינו מביאים מדרש: "ושכנתי בתוכם" (במשכן) לא נאמר, אלא ושכנתי בתוכם - בתוך כל אחד ואחד. עקר המשכן הוא בלב כל יהודי. לקדש ולטהר את הלב שיהיה מקום ראוי להשכנת השכינה. בילדותו נשאל הצדיק רבי מנחם מנדל מקוצק: "היכן נמצא ה'?" והשיב: "בכל מקום בו נותנים לו להפגס..." גם מתן צדקה היא "פתיחת הלב", וכאשר פותחים את הלב - מזמינים את הקב"ה פנימה.
היות וכבר נכנסנו לחדש אדר וימי הפורים מתקרבים אלינו במהירות, הבה נספר ספור על צדקה, על מסירות נפש למצוה, ועל תחפשת...

הקב"ה מצוה את משה רבנו לאסוף כספים וחמרי בניה משפחים לבנות בית לה', משכן מקדש ומיחד להשראת השכינה. נשאלת השאלה: הרי הקב"ה נמצא בכל מקום, מדוע יש צרה לבנות לו משכן? אלא שהוא יתברך מיחד מקום ששם ידבר עם משה רבנו ושם יבואו בני ישראל להתקרב אליו באמצעות עבודת הקרבנות.
המפרשים שואלים על הפסוק שמהנה כותרת ראשית לפרשה: "ידבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה...". מדוע נאמר 'ויקחו'? הרי בני ישראל נותנים תרומה, ולא לוקחים?
אלא, דרשו כי היהודי שאוהב לתת להקב"ה, הוא בעצם 'לוקח'. הוא לוקח ומרויח את הנכות הגדולה להתקרב לה' ע"י נתינת התרומה. כה בתרומות למשכן וכה

פעם הגיע רבנו חיים מצאנז לאחת העירות, לפתע נעצר מהלוכו ליד אחד הבתים והכריז: "ריח גז עזז נודף מהבית הזה. חייב אני להפגס אליו!"

היתה זו דירתו של ר' פסח, גבאי הצדקה של העירה. הצדיק דפק בדלת והציג את עצמו, ור' פסח הזמינו בדחילו ורחימו להפגס פנימה. התחיל הצדיק להסתובב בדירה, נעצר ליד אחד הארונות, וקרא:

"מפאן פקע ריח גז העזז שהרחתי מבחרוץ!"

בקש הצדיק מבעל הבית לפתח את הארון. ר' פסח הסס, אבל מפני שאין מסרבים לגדול, החל להוציא מהארון בגדים ישנים ובלויים, כשקפתע נפלו ממנו בגדי כמר...

רבי חיים מצאנז קרא: "ממלבוש זה עולה ריח גז עזז!"

ר' פסח נבהל מכה שבארונו התגלה בגד של כמר למול עיניו הקדושות של הרב, והחל לספר את ספורו:

אני גבאי הצדקה של העירה, ויש לי מסע קבוע של אסוף כספי צדקה בין התושבים, למען עניי העיר. פעם אחת, כאשר חזרתי מאסוף הכספים הקבוע למען עניי הצדקה וכבר נתתי לכל הנוקמים שברשימתי, מצאתי ליד ביתי יהודי שהמתין לי בקצר רוח, וקרא לעברי:

"ר' פסח, אני נמצא בצרה צרורה. חובותי מעיקים ואני מוכרח להשיג קעת סכום כסף מסים, בדחיפות!" "אבל מדוע באת רק עכשו?" אמרתי, "חלקתי כבר את כל כספי הצדקה. לא אוכל לפנות ולבקש מאותם אנשים שיתרמו קעת שוב!"

האיש המשיך להתפח על מר גורלו, ולא יכלתי לשאת את כאבו. החלטתי בכל זאת לערה סבוב נוסף, ולהסביר לתורמים כי הודמן לי יהודי במצב נואש שאוק לעזרה דחופה. התושבים נאנחו, אה רבם תרמו בשנית, וכה הצלחתי לאסוף את הסכום הנדרש לאותו אדם. חזרתי לביתי והבאתי ליהודי את הכסף. הוא חבק ונשק אותי, והלה לפרע את חובו אצל הנושים.

כעבור רבע שעה שמעתי דפיקה בדלת. בפתח עמד יהודי נוסף, שהחל לספר לי על מר גורלו. הוא בוכה מאין הפוגות: "זה ממש פקוח נפש! אני חייב שתעזר לי!" אמרתי לו: "היום כבר הסתובבתי פעמים אצל תושבי העירה וקבצתי נדבות. לא אוכל בשום אפן

לבוא פעם נוספת. הרי הם יגרשו אותי מבתיהם!" האיש המשיך לבכות ולבי נקרע לגורים, אבל ידעתי שאיני יכול לחזר על אותם הפתחים בפעם השלישית. נסיתי לחשב מה אוכל בכל זאת לעשות, לפתע עלה בדעתי רעיון מוזר. ליד ביתי היתה מסבאה - בית מרוח, שם התלקטו מדי ערב בחורים פוחזים וריקים ששתי לשכרה ובלו את זמנם בהבלים. חשבתי שאנסה אצלם את מזלי, אולי אצליח להוציא מהם כסף לצדקה. ידעתי מה תהיה תגובתם, אבל החלטתי לנסות בכל זאת.

נכנסתי לבית המרוח, ואת פני קדמו קריאות צוהלות ומחיאיות כפים של הפוחזים.

"גם אצלנו הוא מחפש צדקה?! כנראה שמצבו קשה ביותר..."

מיד בכניסתי, נגש אלי הפרחח הראשי - בנו של גביר העירה. החורתי וחלשה נפלה עלי, אה להפתעתי הוא אמר:

"אם הגעת אלינו, סימן שאתה זקוק נואשות לכסף. בוא נעשה עסק. פעם, השאיר אצלנו כמר אחד את בגדי הכמורה שלו. אם תלכש את בגדיו ותצעד אתנו בכל רחובות העירה, אתן לה משלי את מלוא הסכום שאתה זקוק לו."

מלמלתי שאני זקוק לשלשה רובלים, בחשבי שזה רעיון מטרף לגמרי שגבאי הצדקה של העירה, דמות יהודית מכבדת, יסתובב עם בגדי כמר, ואחריו כל הריקים והפוחזים כמו בתהלוכה הוללת. הרי קלם יאמרו שיצאתי לגמרי מדעתי. ומאידה, איה אוכל להשיב את פני הנוקם ריקם אם ביכלתי לעזור?! החלטתי לקבל את הצעת הפרחח.

הבחור הביא לי את בגדי הכמר ולבשתי אותם. כל הריקים והפוחזים צחקו בקול גדול, ויצאו בעקבותי עם פחים ומקלות, מתופפים ומרעישים בפראות. אנשי העירה צפו בי נדהמים: האם פורים היום?! מה התהלוכה המשונה הזאת? בודאי נטרפה דעתו של הגבאי שלנו... עברנו את כל העירה, וברגע שסימנו את התהלוכה, הניח הפרחח את שלשת הרובלים באמרו: "הבטחתי ואני מקים. תוכל גם לקבל את בגדי הכמר במתנה..."

לאחר שהסתיים טקס התהלוכה המשונה, פשטתי את הבגד וחשבתי שאשמר אותו למשמרת, כי בזכות

בגד זה זכיתי להחיות יהודי בשעת צרה.

הצדיק מצאנו שמע את הספור, ומעיניו זלגו דמעות: "עשית דבר נכון מאד! קח את הבגד הזה וצוה לבניה שהוא ישמש כתכריכים לגופה אחרי מאה ועשרים שנה. שום מלאך חבלה לא יוכל לגשת אליה!"

ר' פסח הלה לעולמו, ונקבר בבגדי הכמר כמצות

רבנו חיים מצאנו.

שנים רבות לאחר מכן, הממשלה הפולנית רצתה לסלל כביש במקום שבו עמד בית הקברות שבו נטמן. הם נאלצו לפנות את הקברים ולהעביר את הגופות למקום אחר. כאשר הגיעו לקברו של ר' פסח המנוח, מצאו אותו שלם לחלוטין, פרט לרגל אחת שבגד הכמר לא כסה...

בדרך הצדיקים

השבוע, ביום ג' באדר, יום פטירתו של אחד מגדולי הדורות, הגאון הרב מרדכי יפה, שמכנה 'בעל הלבושים'. לפניכם ספור נוסף בענין 'תחפשת', אה הפעם מסוג אחר לגמרי...

הרב לוי יצחק בנדר זצ"ל, מגדולי רבני פרסלב, היה רגיל לספר ספור זה: בתחלת קיץ תרע"ד (1914) הגיע מהעיר לודו - לשיבה בעירה מאקוב בפולין, בחור צעיר בשם יצחק קרוקובסקי. יצחק'ל היה בן שש עשרה - הבחור הצעיר ביותר בישיבה, אה למרות גילו עלה על כל הבחורים בכשרונותיו המפלגים. הוא היה עליו עצום ובעל מח חריף ביותר, והספיק לרכש ידיעה רבה ומקפת בששה סדרי משנה, בפוסקים, ראשונים ואחרונים. רבני השיבה עמדו מולו לא אחת, מבלי יכלת להתמודד עם חריפותו, בקראותו ודענותו העצומות.

אפלו ראש השיבה שהיה גאון גדול, שרגיל היה למסר שעורים עמקים באופן מיוחד, לא דע איה להתמודד עם העלוי הצעיר שהגיע לשיבתו. כאשר החל להרצות את דבריו בשעור, כבר הבין יצחק'ל לאן הוא חותר, כאלו שהכיר מראש את כל מבנה השעור על כל סעיפיו המרכיבים. הצעיר שלט מיד במהלך הענינים, ותמיד הצליח לכוון לדעתו העמקה של ראש השיבה הגאון, עד שהלה התבטא פעם בהרמת ידים נואשת בפני מקורביו: "מה אעשה עם יצחק'ל? אין לי מה ללמד בחור זה..."

אם לא די בכך, התברר יצחק'ל בקומה תמורה ובדיו פנים מרשים במיוחד. פניו היו מאירות ונורחות ומצחו גבוה ובוהק. מחו הררי ודמותו האצילית כבשו את לבם של רבים וטובים מבני השיבה, שנהגו מחדושי ואהבו לשהות במחצתו.

הימים הללו היו ימים מתוחים מאד באירופה, ימי פרוץ מלחמת העולם הראשונה. הורים מדיאנים רבים הגיעו לשיבה כדי להשיב את בניהם לבתיהם, כדי שישו במחצתם בימי הפרעות המתרגשים ובאים.

באחד הימים הגיע לשיבה אדם גוי, כפוף, אשר תי פניו גסים ומכערים. מיד הבינו בחורי השיבה שזהו אב לאחד הבחורים. שאלו בנימוס מה הוא מבקש. ענה האיש כי הוא בא לקחת את בנו עמו, מחשש לקראת המלחמה שנושבת וקרבה. "ומהו בנך? למי לקרא?" שאלו הבחורים. "בני הוא יצחק'ל קרוקובסקי".

הבחורים, וביניהם ר' לוי יצחק בנדר שספור את הספור, השתוממו מול ההבדל התמוה והזעק לעץ כל. בעוד יצחק'ל גבוה ויפה תאר, אביו ההפך הגמור! מרב הלם פלט אחד הבחורים את שאלת כל החברים: יצחק'ל חזר קמעה במבוכה, והחל לספר בקצרה את תולדות משפחתו מלפני עשרה דורות.

משפחתו של יצחק'ל התחסה לנאון האלקי, רבי מרדכי יפה בעל הלבושים מפראג, שנקרא כה על שם ספריו. רבי מרדכי היה יפה, כשם משפחתו, יפה תאר ויפה מראה, וכפי הנראה בשל כה נתן לו שם משפחה זה. פעם אחת בגלל יפיו המפלג, ארע לו נסיון קשה כפי שארע ליוסף הצדיק עם אשת פוטיפר. בעודו צועד ברחוב, נעמדה מולו גויה עשירה שהתפעלה מיפיו ובקשה להתרועע אתו. ראה רבי מרדכי בעיני רוחו כי תהום של טמאה פעורה לפניו ומאימת לבלע אותו חי. באותו רגע החליט בלבו כי הוא מוכן ומזומן למסר את נפשו, ולא להכנע לפתוי הנורא. הוא ראה בייב של שופכין בצדי הדרך בה הלה, שם זרמו מים מלכלכים עם הפרשות סוסים.... הוא הביט רגע אחד במים הסרוחים, וקפץ

פנימה...

בקש רב עלה רבי מרדכי ונעמד מאותו ביב שופכז, כשהוא רטב עד לשד עצמותיו, ומעלה ריח צחנה שגדף למרחקים. הגויה ראתה וחרדה-ומד ברה. וכה אמנם לבושיה התלכלכו; אה לבו ונפשו נצלו ונותרו נקיים וטהורים!

באותה שעה נשא רבי מרדכי את עיני השממה, ובקש בתורה: "רבנו של עולם, אבא עשה שעשרת הדורות שיצאו ממני קדו מכערים למראה, כדי שלא ימשכו את עיני הבריות, וכה לא יציעו לנסיון בשל ימים החיצוני, כפי שהגעתני אני!"

יצחקל הוסיף לספר לחבריו המקשיבים בפיות פעורים, כי בכות העמידה בנסיון הקשה והברחה מפח היוקשים שטמן לו הצרה, וכו את רבי מרדכי יפה משמם להאיר את עיני ישראל

בעשרת ספריו הלמדניים, אשר קרא להם בשם 'לבושים': זכר לעשרה פרטי לבוש שהיו עליו והעלו צחנה כאשר קפץ לביב. ובהזות שמו "מרדכי" קרא לספריו על שם הפסוק "ומרדכי יצא מלפני המלך...": 'לבוש התכלת', 'לבוש החור', 'לבוש עטרת זהב', 'לבוש הבז והארגמן', 'לבוש עיר שושן', 'לבוש האורה', 'לבוש פנת יקרת', 'לבוש אדר הקור', 'לבוש אבן יקרה' ולבוש שלושן השמחה'.

הנער יצחקל סים את ספרו באמרו: "עשרת הדורות הסתימו אצל אבי. הוא ואביו ואבי אביו היו כלם מכערים, כבקשות אבי משפחתנו, אה בפנים כלם ימים וזוהרים באור תורה. ואלו ממני מתחיל הדור האחד עשר, בו חזר גם היפי החיצוני. ממש כפי משאלתו של 'בעל הלבושים'..."

בדרה הזמן

בשבת זו מוציאים ספר תורה נוסף, בו קוראים את השניה מבין ארבע הפרשיות, "פרשת זכור".

"פרשת זכור" מכילה את שלשת הפסוקים האחרונים שבפרשת 'כי תצא בספר דברים, המדברים בענין מצות מוחת עמלק. הינו שנצטוונו לזכור - בלב ואף בקריאה בפה - פעם אחת בשנה את אשר עשה עמלק לעם ישראל כשהיינו במדבר לאחר יציאת מצרים, האך בא להלחם בנו, והפיג את האמה והפחד הנוראים שהיו על אמות העולם מעם ישראל אחר

ששמעו כלם את גבורות ה' בעשר המכות שהביא על מצרים, ואת קרעת ים סוף, כלם רטו ונפחדו ונמס לבם ולא העזו להלחם בישראל, כפי שהתורה מעידה בשירת הים: "שמעו עמים דעות, חיל אחז ישבי פלשת: אז נבחרו אלופי אדום, אילי מואב יאחזמו רעד. נמגו (נמסו) כל ישבי כנען: תפל עליהם אימתה ופחד, בגדל ורועד ידמו (ישתקו) סאב". ועל יד שבא עמלק ונלחם בנו, צנו והפיג את הפחד שהיה לאמות העולם, ובכה העזו אמות אחרות לאחר זמן גם כן לבוא ולהלחם.

ישראל אע"פ שחטא, ישראל הוא! חו"ל (קדושין ל"ו) הורשים כי גם עובדי ע"ז קרויים 'בניו של מקום', שנא "הו' עם כבוד עון ורע מרעים בניו משחיתים". הפוגע בבנו של הקב"ה יענשו! מוחה! כי בן - הוא תמיד בן!

יש בזה לקח עמק ומחייב לבלגו. להקב"ה בניו רבים. כלנו אחים, 'בניו של מקום'. עלינו לדאג להם. לקרבם ולהשיבם את חיקו של אבינו מלכנו. ב'מים אלה, עם היציאה מהסגר ופתיחת שערי מוסדות החנוכה, מסכמים פעילי 'קרן ההסעות' תקופה עמוסה של לוחי הקידים ושומר הקנינים גם בזמן הסגר. וכעת מגבירים את עשייתם הקדושה ברשום ילדים וילדות לבתי הספר התורניים של 'החנה העצמאלי'. מנהלי בתי הספר מחזירים השבוע את תלמידיהם לספסל הלימודים ולש להניע מחדש את המערה העצום של הסעת תלמידים לבתי הספר.

כך הדבר גם בהעברת תלמידים מבתי הספר לשיבות הקטנות. מבחני השיבות נדחו בגלל משבר הקורונה, וכעת על הרבנים להתניס להחזיר לרשם את הנערים. עמלק צנו את האמבטיה הרותמת, וגם היום פועל היצר הרע לצנו את אורת הקדושה בעונה קדושה זו, עונת הרשום. הימים האלה נכרים ונעשים. נזכר את אלפי ילדי 'קרן ההסעות', נפעל למענם ונזכה לשיעות, לרפאות, ולשפע ברכה והצלחה. זכור! לא תשכח!

אך לא מוכן, מדוע נכנס עמלק להרפתקה זו? כיצד העז לתקוף את בני ישראל? וכי לא פחד שייענש כפי שזה עתה נענשו פרעה וכל עמו בקדו הרוקה וקורעו הנטיה של הקב"ה?

על הפסוק שנקרא השבוע בקריאת פרשת זכור: 'וזנב בה כל הנחשלים אחריה, מפרש רש"י: 'חסר פח מחמת חטאם, שהיה הענן פולט'. ובמדרש תנחומא נאמר שהיו אלה יהודים עובדי ע"ז. עוד אמרו חז"ל: "מלמד שלא היה עמלק הורג אלא בני אדם שנמוכו מזרקי המקום ונחשלו מתחת כנפי המקום". עמלק ארב והמתין מחוץ לעניי הכבוד. הוא רצה לתקוף, שנאתו קנו עשו הרשע מפעפעת בו, אך חולש מאלפי ישראל. והנה נפלט אליו יחוד מעניי הכבוד בבשת פנים. איש זה עבד ע"ז, חטא, אבד את מקומו בקרב אחיו בני ישראל. והנה אדם נוסף סלק ממחצת עמנו מחמת חטאו החמורים. על אלה, הנחשלים, עובדי העבודה זרה, התנפל עמלק והרגם. בטוח היה עמלק כי לא ידרש לתת יד וחשבון על כן! הרי הרג חוטאים נדחים. פאלה שפרתו וסלקו את עצמם מן הכלל! בענינו הוא בכלל לא הרג 'יהודים' אלא 'נחשלים'...

אך למרות זאת, משה רבנו מצוה ליהושע תלמידו לצאת נגדם במקומות חרמה! הקב"ה פוקד למחות את זכר עמלק מתחת השמים, ורק אחרי מחיתו בוא תבוא ואלתנו. על מה ולמה? על שהעז לפגוע ביהודים!

אבות! "משה קבל תורה מסיני" - וכי מסיני קבל? מהקב"ה קבל, בסיני. אלא, מדוע 'משה קבל תורה' ולא אדם אחר? 'מסיני' כי למד מהר סיני להצטנע בענוה! 'הצאי האמות' בארון מזכירים ספור אודות הצדיק רבי צדוק הכהן מלובלין, שהיה גאון מפלג בכל מקצועות התורה. התורה הביאה אותו לענוה ולמדות משלמות. בבחירתו הצע לגביר נכבד שישא את בתו. בקש הגביר מרב העיר לבחון את הבחור. שואל הרב את הבחור הצעיר: "האם אתה יודע ש"ס"? רבי צדוק השיב בענוה "חצי ש"ס". המשיך הרב ושאל "על איזה חצי אפשר לבחון אותך?" ורבי צדוק הכהן ענה: "על איזה חצי שתמצא..."

הקב"ה מצוה על בניית ארון הכרית: "ועשו ארון... אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו". רבנו 'פעל הטורים' (רבנו יעקב, מחבר 'ארבעה טורים' שזהו ספר הבסיס ל'שלחן ערוה' שחבר אחריו מרן ה'בית יוסף', בנו של רבנו הרא"ש) כתב: "כל מדותיו היו שבורות ב'חצאי אמות' ללמד שכל מי שלומד תורה צריה לשבור ולהשפיל עצמו". ענוה היא תכונה נדרשת ללמוד התורה.

בשבת זו, ו' באדר, הלולת משה רבנו, שגם בשנת פטירתו חל בשבת. על משה רבנו נאמר 'והאיש משה ענו מאד'. כך מפרשים את מלות הפתיחה של 'פרקי

בְּדֶרֶךְ הַחִידָה:

שאלות לפרשת תרומה
ענו על לפחות אחת מהשאלות הבאות:

- בכ"ל המשכן היו שלשה פלים עם 'זר זהב' – אלו הם, ועל מה רומזים?
- מה משתף בין המנורה לבין הפרוכים של ארון הברית?
- בכל הפלים אומר הקב"ה למשה רבנו: "ועשית", ואלו בארון נאמר "ועשו". מדוע?

שלחו לנו למייל: zaida@kerenh.org.il או לפקס 03-8004455
ומי שפטר את החידות – נפרסם את השם שלו עם הפתרון בעלון הבא.

תשובות לפרשת שפטים

- כמה ספרי תורה מוציאים בשבת זו, ומה קוראים בכל אחד מהם?
- בשבת הוציאו 3 ספרי תורה, ובהם קראו את פרשת השבוע - משפטים, את פרשת שקלים ופרשת החדש.
  - השלים את הפסוק, שכה רלונטי לזמננו: "וברך את לחמך ואת מימך...?"
  - והסרתי מחלה מקרבה!
  - מכל אסור יש להתרחק. על איזו עברה אומרת התורה במפרש שעלינו להתרחק ממנה?
  - "מדבר שקר תרחק!"
- הפותרים: מיכאל ר. | שלמה זאב ל. | שלמה ה. | אביגדור ה. | אילה מ. | אביבה י.

מעונינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

רוצים את העלון אצלכם?

שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 5-804-659-95
התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נודים פלוס" ברחבי הארץ